

## ЛИЦАРСЬКИЙ ТУРНІР «СЕКРЕТИ ВИХОВАНОЇ ЛЮДИНИ»

Дата \_\_\_\_\_

Клас \_\_\_\_\_

**Мета:** узагальнити знання учнів про секрети вихованої людини, про правила поведінки вдома, у школі, у громадських місцях; спонукати до піклування про рідних, близьких, оточуючих; виховувати любов та пошану до оточуючих людей.

Нехай живе ввічливість і доброта!  
Нехай живуть доброзичливі обличчя!

### Хід заходу

#### I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Учитель. Ми йдемо далі й далі дорогою пізнання, опановуючи складні науки, розгадуємо таємниці океану і космосу. А от пізнати самих себе нам іноді нелегко.

Найбільше прикрощів завдають нам буденні невдачі, дрібні конфлікти, з яких виникають великі непорозуміння. Навіть рідні та друзі, буває, сваряться через дрібниці, і не тому, що від природи злі, недобрі, а тому, що в кожного свій стиль поведінки, не завжди прийнятний для інших. Легковажне ігнорування вимог цієї чемності, вихованості, яка дається так дешево, а цінується так дорого, і в основі якої знаходиться звичайнісіньке ставлення до людей, призводить до непорозумінь між ними.

Чи знаєте ви, що основою життя людини, її успіху є дотримання норм правил поведінки? Бути вихованим означає бути уважним до іншого, делікатним, тактовним, скромним, увічливим, поступливим, не дріб'язковим. Багато століть існує людство. У житті людей мільйони разів повторювалися повсякденні ситуації. Люди зустрічалися і розлучалися, знайомилися, робили одне одному послуги, просили щось або відмовляли, приносили подарунки, висловлювали співчуття, ходили в гості та приймали їх у себе тощо. Поступово люди знаходили і з покоління у покоління передавали зручні, розумні способи дії в подібних ситуаціях. Так виникли правила поведінки. Але основне не змінювалося: повага й чуйне ставлення до людей. І от сьогодні ми узагальнимо здобуті знання, які ви отримали раніше, і проведемо лицарський турнір за темою «Секрети вихованої людини».

У турнірі беруть участь дві команди: команда хлопчиків-лицарів і команда дівчаток-глядачів.

Оголошується склад журі.

#### II. ОСНОВНА ЧАСТИНА. ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСІВ

*Конкурс 1. «Чи виховані ви?»*

— Діти, уважно прослухайте запитання тесту і виберіть правильну відповідь, за яку отримаєте один бал.

1. Кожен із нас знає, що від того, як людина поводить себе із іншими людьми, залежить:
  - а) ставлення до неї оточуючих;
  - б) її заробітна плата, успішність;
  - в) тривалість життя людини.
2. Візитна картка людини під час знайомства, розмови — це:
  - а) одяг;
  - б) культура поведінки;
  - в) розповідь про свої здобутки, досягнення.
3. Чи можна сміятися з широко відкритим ротом?
  - а) Можна;
  - б) такий сміх недоречний;
  - в) можна, але не бажано.

4. Ви розмовляєте з певною особою (*з мамою, учителем, товаришем*), де потрібно тримати незайняті руки?
- а) Смикати ними те, що потрапить під руку;
  - б) чухати потилицю або за вухами;
  - в) незайняті руки необхідно тримати на місці.
5. Як необхідно сидіти на стільці?
- а) Злегка похитуючись;
  - б) сидіти на краю стільця;
  - в) вільно, не горблячись і не спираючись.
6. Ви збираєтеся до школи, йде дощ, потрібно брати парасольку. Але вже після уроків дощ закінчився. Як ви будете нести парасольку, повертаючись додому?
- а) Вертикально;
  - б) горизонтально;
  - в) розмахуючи на всі боки.
7. У якому одязі ви повинні ходити до школи?
- а) У модному;
  - б) у зручному;
  - в) у спортивному.
8. Ви під час перерви ненавмисно когось штовхнули. Що ви скажете?
- а) Вибачте;
  - б) вибачаюсь;
  - в) я не хотів.
9. На подвір'ї школи розмовляють двоє вчителів. Серед них — ваша вчителька. Проходячи повз них, ви скажете:
- а) «Добрий день, Тетяно Іванівно!»;
  - б) «Добрий день!»;
  - в) «Привіт!».
10. Що прикрашає людину?
- а) Рішучість;
  - б) скромність;
  - в) сила волі.

#### Конкурс 2. «Поетичний»

— Ви знаєте, що перш, ніж молоду людину посвятають у лицарі, їй потрібно було оволодіти сімома лицарськими якостями: їздою верхи, фехтуванням, полюванням, грою у шахи, складанням і виконанням віршів на честь дами серця, а також володіння списом. Тільки після успішного завершення випробувань йому присвоювали почесне звання. Сьогодні також для кожної команди лицарів за п'ять хвилин потрібно скласти дво- та чотирирядкові вірші з чарівним словом. Конкурс оцінюється у два бали.

#### Наприклад:

Зазеленіє старий пень,  
Коли почує... (*добрий день*).

#### Або:

Ніч приходить на поріг,  
Хлопчик спати в ліжку ліг,  
Не забувши всім у хаті  
(«На добраніч») побажати!

— Поки наші лицарі пишуть вірші, дівчатка розв'язують проблемні ситуації і заробляють для своїх лицарів додаткові бали. За кожну правильну відповідь додається один бал.

### Ситуація 1

У квартирі пролунав дзвінок, і на порозі з'явилися двоє ваших подруг з подарунками. Одна подарувала коробку із цукерками. Іменинниця Оля відразу ж сховала їх, щоб потім з'їсти самій або дотримати до кращих часів. Друга подарувала книгу, яку дівчинка вже читала. Зробивши незадоволену гримасу, Оля повела своїх подруг до столу.

— Що необхідно було зробити інакше?

— Чи потрібно розпаковувати подарунок у присутності того, хто подарував?

*(Із усмішкою на обличчі потрібно було подякувати за подарунки, розпакувати їх.)*

### Ситуація 2

Двоє хлопчиків зіштовхнулись у дверях і ніяк не можуть розійтися. Хто з них повинен звільнити дорогу, якщо одному 8 років, а іншому — 11 років? Хто перший повинен привітатися?

*(Старший хлопчик повинен звільнити дорогу меншому, але менший повинен привітатися першим.)*

— Гадаю, що лицарі закінчили вже віршувати, тож давайте їх послухаємо.

### Конкурс 3. «Вершники»

— Зараз проведемо конкурс, у якому хлопчики продемонструють свою силу, спритність, витривалість. Ваше завдання: пробігти з м'ячами, тримаючи їх між ногами, до дошки і зірвати пелюстку квітки. Два бали отримує та команда, яка перша виконає спортивне завдання і правильно розв'яже задачу, яка знаходиться в середині ромашки.

На дошці прикріплені дві ромашки, в середині яких написані завдання.

### Конкурс 4. «Словничок вихованої людини»

— А тепер дівчатка допоможуть хлопцям. Ваше завдання: прострибати зі скакалкою до дошки і написати на ній слово ввічливості. За кожне чарівне слово команда отримує один бал і ще один — за швидкість виконання спортивного завдання.

### Конкурс 5. «Шануй своїх батьків»

— Лицарі, скажіть, будь ласка, хто найголовніший у житті кожного з нас? Чому?

— Ось послухайте ситуацію *(вчитель зачитує уривок з оповідання Л. Толстого «Хто найкращий за усіх?»)*.

У натовпі на вулиці заблукала дитина. Бігає, кричить, шукає матір. Люди питають у дитини: «Яка ж твоя мамо, дитинко?». А дитина крізь сльози відповіла: «Невже ви не знаєте? Моя мама та, що найкраща за всіх!».

— Чому дитина так відповіла?

— Як ви ставитеся до своєї мами?

— Чим ви їй допомагаєте?

— Хто у вас ще вдома є, крім мами?

— Як ви ставитеся до тата, бабусі, дідуся, менших сестричок та братиків?

— Послухайте оповідання і проаналізуйте вчинки героїв.

Учитель читає оповідання В. Осеевої «Бабуся».

### Конкурс 6. «Лицарі схрестили шпаги»

— На завершення нашого турніру проведемо конкурс, під час якого ви зробите висновок у вигляді правил: якою повинна бути вихована людина. За кожне правило — один бал.

- Потрібно з людьми бути ввічливими, чуйними, уважними, гостинними...
- Потрібно допомагати старшим.
- Піклуватися про менших.

- Не можна допускати образливий тон, недбалість, неуважність до рідних, близьких, знайомих, інших людей...
- Перед тим, як вийти на вулицю, подивіться у дзеркало — чи все гаразд у вашому костюмі...
- Якщо назустріч йде старший за вас, або дівчинка, — дайте дорогу...

### III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Журі підраховує бали й оголошує результат.

— Дорогі діти! Наш турнір завершився, але я вважаю, що ніколи не зникнуть з нашої землі справжні друзі, мужні і шляхетні люди, здатні завжди прийти на допомогу, захистити слабших, люди сильні, сміливі і шляхетні — справжні лицарі!

### ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

#### Читання й обговорення оповідання В. О. Сухомлинського

##### ДОБРЕ СЛОВО

Була собі дівчинка Оля. Коли їй виповнилося п'ять років, вона занедужала. Застудилася і злягла. І так кашляла і танула на очах.

До нещасної дівчинки почали приходити родичі — Ольчині тітки, дядьки, бабусі, дідусі. Кожен приносив що-небудь смачне і поживне: липовий мед і солодке масло, свіжі лісові ягоди та горіхи, перепелині яйця та бульйон із курячого крильця. Кожен казав: «Слід добре харчуватися, слід дихати свіжим повітрям — і недуга втече в глухі ліси й на болота».

Оля їла медові щільники й солодке масло, лісові ягоди та горіхи, перепелині яйця та бульйон із курячого крильця. Та нічого не допомагало. Дівчинка вже ледве підводилася з ліжка.

Якось біля її ліжечка зібралися всі родичі. Дев'яностолітній дідусь Панас і каже:

— Чогось їй ще бракує, а чого — і сам не збагну.

Коли це відчиняються двері, й до хати заходить столітня прабабуся Надія. Про неї забули родичі, вже багато років сиділа прабабуся Надія вдома, нікуди не ходила й ніде не бувала. Та як почувла, що занедужала правнучка, одважилася провідати.

Підійшла до ліжечка хворої, сіла на стілець, узяла Ольчину ручку в свою зморщену маленьку руку і каже:

— Немає в мене ні щільничків медових, ні масла солодкого, ні свіжих лісових ягід і горіхів, ні яєць перепелиних, ні курячого крильця. Стара я стала, нічого не бачу. Принесла я тобі, мила моя правнучко, один-однісінький подарунок: щире бажання. Одне бажання залишилося в мене у серці — аби ти, моя квіточко, видужала й знову раділа ясному сонечку.

Така могутня сила любові була в цьому доброму слові, що маленьке Ольчине сердечко забилося частіше, щічки стали рум'яні, в очах спалахнули радісні вогники.

— Ось чого бракувало, — сказав дід Панас. — Доброго слова.

— Доброта — це чутливе, дружнє ставлення до людей; привітність, ласка, прихильність. Доброта — це стан душі людини, що спонукає творити добро.

**Запам'ятайте:** на добро слід завжди відповідати добром. Той, хто робить щось добре, не повинен чекати винагороди.